

OBSAH

Seznam tabulek, boxů, grafů a schémat	11
Seznam použitých zkratk.....	13
ÚVOD.....	15
MARKÉTA PITROVÁ, HUBERT SMEKAL	
1. ZMĚNY SMLUV A JEJICH SPECIFIKA	21
1.1 Lisabonská smlouva reformou v přístupu	21
1.2 Proces revize smluv a aktuální možnosti změny smluv	23
1.2.1 Suverenita jako proměňující se faktor	23
1.2.2 Mechanismus revize smlouvy v minulosti a dnes	24
1.2.3 Lisabonský model revize smluv.....	27
1.2.4 Fenomén výjimek	35
1.3 Lisabonské jednání: postup a výsledek.....	36
1.3.1 Proces přijímání Lisabonské smlouvy	36
1.3.2 Irské referendum a řešení	42
1.3.3 Dodatečná žádost ČR o výjimku.....	47
1.3.4 Zhodnocení lisabonské bitvy o výjimky	50
1.4 Vyšší flexibilita smluv.....	53
IVO POSPÍŠIL, KATARÍNA ŠIPULOVÁ	
2. EVROPSKÝ KONSTITUCIONALISMUS	57
2.1 Ústavní a Lisabonská smlouva jako ústavní milníky?.....	57
2.2 Evropská unie jako (nedokonalý) ústavní systém	59
2.2.1 Evropský konstitucionalismus v kontextu integračních paradigmat aneb ten „třetí vzadu“	59
2.2.2 Podstata konstitucionalismu netkví pouze v „designu“ institucí	60

2.3	Přehled teorií evropského konstitucionalismu	61
2.3.1	Nová narace počátků	61
2.3.2	Konstitucionalismus po Maastrichtu	64
2.3.3	Diskuse nad Ústavní smlouvou a Lisabonem: císařovy nové šaty?	65
2.4	Přehled přístupů k evropskému ústavnímu právu: mezi konfliktem, tolerancí a synkrezí	70
2.5	Role soudnictví v procesu konstitucionalizace EU	74
2.5.1	Spor o klíčové aktéry integrace	74
2.5.2	Když soudy vedou dialogy, vznikají ságy	76
2.5.3	Soudní střety: skutečně jde o pluralismus?	78
2.6	Evropský konstitucionalismus jako možné východisko z integrační krize?	81

HUBERT SMEKAL

3.	EVROPSKÁ UNIE A LIDSKÁ PRÁVA PO LISABONSKÉ SMLOUVĚ	83
3.1	Lisabonský posun v oblasti lidských práv	83
3.2	Lidská práva v Evropské unii	85
3.3	Listina základních práv EU	89
3.3.1	Listina základních práv EU před Lisabonskou smlouvou	89
3.3.2	Listina základních práv EU po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost	92
3.3.3	Unijní dohled nad ochranou lidských práv ve vnitrostátních záležitostech	96
3.4	Evropská unie a Evropská úmluva o lidských právech	99
3.4.1	Teoretické pozadí přistoupení Evropské unie k Evropské úmluvě o lidských právech	99
3.4.2	Historické pozadí přistoupení Evropské unie k Evropské úmluvě o lidských právech	101
3.4.3	Cesta k přistoupení EU k Evropské úmluvě o lidských právech	105
3.4.4	Jak dál?	112
3.5	Nástrahy za dveřmi	114

RADANA KUBOVÁ, MARKÉTA PITROVÁ

4. REFORMA KOMITOLOGIE: ZMĚNA ROZHODOVÁNÍ V EU	117
4.1 Fenomén komitologie	117
4.1.1 Ukotvení v legislativním procesu EU	119
4.2 Proměny komitologie	121
4.2.1 Zrod výborů a klíčové reformy	122
4.2.2 Výbory a jejich činnost	127
4.2.3 Kritika komitologie	128
4.2.4 Zlom po přijetí Lisabonské smlouvy	130
4.3 Charakteristika „postkomitologického systému“	132
4.3.1 Delegované akty	132
4.3.2 Prováděcí akty	135
4.3.3 Aplikační dilema	139
4.3.4 Meziinstitucionální poměrování sil	141
4.4 Transparentnost komitologie a evropský lobbying	143
4.5 Hodnocení reformy a budoucí vývoj	148

TOMÁŠ MANOSOGLU, MARKÉTA PITROVÁ

5. EVROPSKÁ OBČANSKÁ INICIATIVA	151
5.1 Nový instrument participativní demokracie	151
5.1.1 Vytvoření občanské iniciativy	152
5.1.2 Motivy a význam občanské iniciativy	152
5.1.3 Ukotvení v evropském právu	155
5.1.4 Charakter iniciativ	158
5.2 Geneze a fungování občanské iniciativy	162
5.2.1 Parametry nastavení iniciativ	162
5.2.2 Praktický postup při předložení evropské iniciativy Komisi	164
5.2.3 Analýza nastavení občanské iniciativy	169
5.3 Evropská občanská iniciativa: první praxe	173
5.3.1 Členění iniciativ	174
5.3.2 Reakce EK na uzavřené iniciativy	178
5.4 Užívaný a akceptovaný instrument?	182

ZDENĚK SYCHRA

6. EMU REVISITED: PROMĚNA SYSTÉMU VLÁDNUTÍ V HOSPODÁŘSKÉ A MĚNOVÉ UNII.....	185
6.1 Měnová unie a evropská dluhová krize	185
6.2 Posílení mezivládních prvků a „nová“ metoda rozhodování	188
6.2.1 Evropská rada v centru dění	190
6.2.2 Oslabení nadnárodních institucí?	194
6.3 Transformace eurozóny a revaluace projektu	197
6.3.1 Fiskální suverenita a nové sdílení rizika	197
6.4 Externalizace evropského práva: uvnitř i vně EU	200
6.4.1 Unikátní nástroje v mimořádné situaci	200
6.4.2 Fenomén „no bail out“	203
6.4.3 Nesystémová řešení a jejich důsledky	205
6.5 Otázka legitimacy nového vládnutí	207
6.5.1 Deparlamentarizace	208
6.5.2 Asymetrie	210
6.5.3 Depolitizace	212
6.6 Dopady změn na fungování eurozóny a řízení EU	213

LENKA KOVÁČOVÁ, PETRA KUCHYŇKOVÁ

7. EU JAKO GLOBÁLNÍ AKTÉR PO LISABONU: PROBLÉMY KOHERENCE V OBLASTI SPOLEČNÉ ZAHRAŇIČNÍ A BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY	215
7.1 EU jako subjekt globálních mezinárodních vztahů	215
7.1.1 Problematika vertikální, horizontální a institucionální koherence	217
7.2 Lisabonská smlouva: Klíčové změny z hlediska institucionální koherence v oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky	220
7.2.1 Otázka koherence a role vysoké představitelky pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku	220
7.2.2 Evropská služba pro vnější činnost – nástroj vnitřní i vnější koherence?	225
7.3 Další perspektivy a problémy společné zahraniční a bezpečnostní politiky ve světle lisabonské revize	250

PETRA KUCHYŇKOVÁ, ZDENĚK SYCHRA

8. EU JAKO REGIONÁLNÍ AKTÉR:

ZA HRANICE ROZŠIŘOVÁNÍ UNIE	257
8.1 Kandidáti a partnerské země: dvě odlišné entity?	257
8.2 EU jako regionální aktér	258
8.3 Politika rozšiřování EU (nejen) po Lisabonské smlouvě	264
8.3.1 Kvalitativní proměna rozšiřovacího procesu.....	265
8.3.2 Posuny v proceduře vstupu	268
8.3.3 Kondicionalita jako klíčový faktor rozšiřovacího procesu	270
8.3.4 Absorpční kapacita EU	275
8.4 Sousedská politika a její východní dimenze	277
8.4.1 EU a její sousedství.....	277
8.4.2 Diferenciace sousedské politiky a vznik Východního partnerství.....	280
8.4.3 Proměny politiky sousedství a program Východního partnerství v kontextu událostí let 2009–2014.....	284
8.5 Faktory ovlivňující vývoj sousedské politiky a programu Východní partnerství po roce 2009.....	294
8.6 Strukturální podobnosti a předpoklady dalšího vývoje	297

VRATISLAV HAVLÍK, PAVLÍNA JANEBOVÁ

9. FENOMÉN NĚMECKA V EU.....	301
9.1 Německo jako lídr EU?.....	301
9.1.1 Lídrovství jako pojem	302
9.2 Německé aktivity v postlisabonském období.....	306
9.2.1 Finanční záchrana Řecka	306
9.2.2 Návrhy opatření k řešení eurokrize	311
9.2.3 Německo jako jediný lídr?	315
9.3 Německo v EU 2010–2014: upevnění pozice lídra?	318

ZÁVĚR	323

Seznam literatury.....	329
Summary.....	359
O autorech.....	373
Jmenný rejstřík.....	377